

ANKARA 2023

OYUN VE OYUN ETKİNLİKLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI
(GELENEKSEL OYUNLAR MODÜLÜ)
(Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5, 6 ve 7. Sınıflar)

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Temel Eğitim Genel M¼d¼rl¼đ¼

OYUN VE OYUN ETKİNLİKLERİ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(GELENEKSEL OYUNLAR MOD¼L¼)
(Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5, 6 ve 7. Sınıflar)

İÇİNDEKİLER

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	3
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI.....	3
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
DEĞERLERİMİZ	4
YETKİNLİKLER	4
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	5
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6
OYUN VE OYUN ETKİNLİKLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI...	7
GELENEKSEL OYUNLAR MODÜLÜ PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	7
GELENEKSEL OYUNLAR MODÜLÜ'NE ÖZGÜ BECERİLER.....	7
GELENEKSEL OYUNLAR MODÜLÜ'NÜN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	8
MODÜL'ÜN YAPISI	9
GİRİŞ.....	10
KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	10
OOE.GO.1. ÜNİTE: GELENEKSEL OYUNLARIN BİLGİ VE BECERİLERİ	10
OOE.GO.2. ÜNİTE: GELENEKSEL OYUNLAR VE İNSAN	11
OOE.GO.3. ÜNİTE: AKTARILAN KÜLTÜREL MİRAS	12

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünlüşmüş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüşmüş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik

bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

DEĞERLERİMİZ

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek temel eğitimin aslı görevidir. Sistem, yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve bunu aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1) Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2) Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.

3) Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4) Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5) Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7) İniyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetimi desteklemeyi de kapsar.

8) Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireyler arası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

OYUN VE OYUN ETKİNLİKLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Oyun ve Oyun Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Oyun ve Oyun Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- kendi kişilik ve yeteneklerini fark ederek kişiliklerinin oluşma süreçlerini desteklemeleri ve geliştirmeleri,
- oyun oynayarak devinışsel, bilişsel ve duyuşsal becerilerini geliştirmeleri ve böylelikle sağlıklı bir bedene sahip olmaları,
- oyun yoluyla yaşam boyu sürdüreceği fiziksel ve sosyal aktivitelere katılım için olumlu tutum geliştirmeleri,
- oyunların oluşturduğu öğrenme ortamları ile çevresindekilerle etkili iletişim kurmaları,
- yönergelere uyma, etkili dinleme ve konuşma süreçleri ile kendilerini ifade etmeleri ve dilin doğru kullanımını desteklemeleri,
- farklı oyun deneyimleri ile özgün düşünme, hayal kurma, problem çözme ve dikkat becerilerini geliştirmeleri,
- kendine güven, liderlik, iş birliği yapma, başkalarına ve farklılıklara saygı duyma vb. becerileri oyun içerisinde deneyimlemeleri, elde ettikleri bu deneyimleri yaşamlarına aktarmaları,
- oyun oynarken duygularını sergilemelerine, başkalarına ve kendilerine zarar vermeden öfke ve hayal kırıklığı gibi duyguları istedik ve beklendik bir biçimde ifade etmeleri amaçlanmıştır.

GELENEKSEL OYUNLAR MODÜLÜ PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Oyun ve Oyun Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı'nın Geleneksel Oyun Modülü Programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Geleneksel Oyun Modülü Programı ile öğrencilerin;

- geleneksel oyunlara özgü hareket becerilerini geliştirmeleri,
- geleneksel oyunlara ilişkin kavramları, sözel ve görsel öğeleri kavramaları,
- geleneksel oyunlar yoluyla öğrendikleri strateji ve taktikleri günlük yaşamdaki problemlerin çözümünde kullanmaları,
- sağlıklı ve bütünsel gelişimi desteklemeleri,
- kültürel birikim ve değerlerimizi kavramaları, günlük yaşamda kullanarak gelecek nesillere aktarmaları,
- farklı etkinliklere katılım yoluyla öz yönetim becerilerini geliştirmeleri,
- geleneksel oyunlar yoluyla iletişim becerileri, iş birliği, adil oyun, sosyal sorumluluk, liderlik ve farklılıklara saygı özelliklerini geliştirmeleri,
- geleneksel oyunlar konusunda farkındalık kazanarak toplumsal farkındalığın oluşmasını sağlamaları amaçlanmıştır.

GELENEKSEL OYUNLAR MODÜLÜ'NE ÖZGÜ BECERİLER

Oyun ve Oyun Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı'nın Geleneksel Oyunlar Modülü Programı'nda Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde yer alan 8 anahtar yetkinliğin yanı sıra bu yetkinliklerle ilişkili bilgi, beceri ve tutum boyutları dikkate alınarak hareket becerileri, kültürel değerlerin öğrenilmesi ve kültürel değerlerin korunarak gelecek nesillere aktarılması hedeflenmiştir.

- Geleneksel Oyunların Bilgi ve Becerileri:** Bu alan; geleneksel oyunlara özgü hareket becerilerinin taktiksel oyun yaklaşımının kullanılmasını ve geleneksel oyunlarda kullanılan araç gereç, malzeme, şarkı ve tekerlemelerin öğrenilmesini hedeflemektedir. Ayrıca geleneksel oyunlar aracılığıyla iş birliği, arkadaşlık, dostluk, adil oyun becerilerinin geliştirilmesini kapsamaktadır.
- Geleneksel Oyunlar ve İnsan:** Bu alan, bireyin yaşadığı çevreden başlayarak devam eden çevresi ile geleneksel oyun ve insan ilişkisini kapsamaktadır.

- c) **Aktarılan Kültürel Miras:** Bu alan, geleneksel oyunların tarihsel gelişimini, toplumsal ve kültürel yaşamdaki önemini; coğrafya, gelenek, görenek, örf ve âdetlerle olan etkileşimini ve bu etkileşimin farklı kültürlerde nasıl gerçekleştiğini öğrenerek özellikle ülkemiz kültürüne özgü geleneksel oyunların gelecek nesillere aktarılmasını kapsar.

GELENEKSEL OYUNLAR MODÜLÜ'NÜN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Oyun ve Oyun Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı Geleneksel Oyunlar Modülü'nün uygulanmasında yakından uzağa, kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru belirlenen eğitim ilkeleri esas alınmıştır. Buna göre Geleneksel Oyunlar Modülü'nün uygulanmasında yararlanılacak seçili geleneksel oyunların hangileri olacağı dersin öncesinde belirlenir ve planlanır. Eğitim öğretim yılı için belirlenen seçili geleneksel oyunların mümkün olduğunca fazla sayıda olmasına dikkat edilir. Dersin aynı öğrenciler ile devam eden eğitim öğretim yılında tekrar okutulması halinde öğrenilmesi, oynanması, kuralları ve akışı daha zor olduğu değerlendirilen oyunlar tercih edilmelidir.

Oyunlarda kullanılan tekerlemeler kültürün aktarıldığı ve söz varlığını geliştiren unsurlardır. Oyuna davet tekerlemeleri, sayışma tekerlemeleri öğrencinin söz varlığını geliştirirken aynı zamanda dayanışma ve dostluğu da pekiştirmektedir. İnternet ortamında oynanan oyunların aksine geleneksel oyunlar dayanışmayı ve yardımseverliği artırmaktır. Bu sebeple öğrencilerin bahçede, sınıfta, ekip olarak oyunlar oynamaları ve seçilen geleneksel oyunları tanımaları için gerekli imkânlar sağlanmalıdır. Oyun seçilirken öncelikle öğrencilerin bilişsel ve fiziksel hazırbulunuşluğu göz önünde bulundurulmalıdır. Federasyonlar tarafından kabul edilen oyunların da oynanması için öğrencilere fırsat sunulmalıdır.

Öğrencilerin motivasyonlarını artırmak, öğrenmeyi verimli ve etkili hale getirmek öğretim tasarımlarından geçmektedir. Bu doğrultuda oyunla öğretimin motivasyonu ve öğrenmeyi kolaylaştırıp eğlenceli hâle getireceği düşüncesinden yola çıkarak derslerde disiplinler arası bir yaklaşım benimsenmelidir.

Geleneksel Oyunlar Modülü'nde öğrencinin kendi deneyimleri yoluyla, oyunlara, etkinliklere aktif olarak katıldığı, yaparak yaşayarak öğrendiği ve kazanımların örnek olaylar üzerinden gerçek yaşama transfer edilmesini amaçlayan bir anlayış esas alınmıştır. Öğrencilerin bütünsel gelişimlerinin desteklenmesi için oyunlara katılım göstermeleri, oyunun kurgulanması, sürdürülmesi ve liderlik deneyimlerini tecrübe etmeleri önemlidir. Öğretmenlerin sadece teorik bilgi vermesi değil, çevresindeki bütün fırsatları değerlendirerek öğrencilerle birlikte uygulamalara liderlik etmesi ve öğrencilerin farkındalıklarına katkı sağlayacak eğitim ortamları oluşturması gerekmektedir.

Geleneksel Oyunlar Modülü'nün başta okul bahçesi, spor salonu, derslik ve okulda dersin işlenmesine uygun olan alanlarda yürütülmesi gerekmektedir. Ayrıca yakın çevredeki okul dışı öğrenme ortamlarına yapılacak gezi ve gözlemlerle farklı ortamlarda öğrencilerin oyun deneyimi yaşamaları okul idarecilerinin destekleri ile sağlanmalıdır.

Bu dersin yaparak yaşayarak öğrenme, iş birlikçi öğrenme, akran öğrenmesi, taktik oyun yaklaşımı, spor eğitim modeli, grup dinamiği, araştırma, sorgulama, proje, probleme dayalı öğrenme vb. yaklaşımları temel alan yöntemlerle yürütülmesi öngörülmektedir. Tüm öğrenme süreçlerinde öğretmenin öğrencilere rehberlik etmesi gerekmektedir. Oyun başlatılmadan önce dikkat edilecek hususlar konusunda rehberlik yapılmalıdır. Oyunların oynanması sırasında oluşabilecek yaralanmalara karşı gerekli önlemlerin alınması sağlanmalıdır. Öğretmenlerin farklı bakış açılarının, becerilerin, deneyimlerin ortaya çıkmasını sağlayacak bir ortam oluşturarak her öğrencinin katılımının önemli olduğu düşüncesiyle öğrencileri sınırlamadan çalışmalara yönlendirmesi önem arz etmektedir.

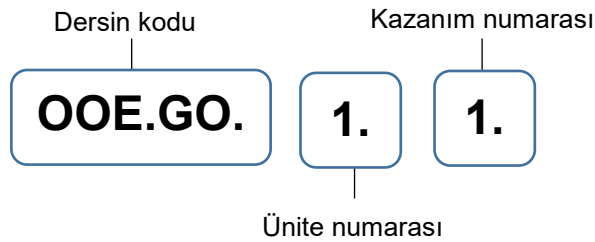
Geleneksel oyunlar dersini alan öğrencilerin oyuna ve oyunun yaşamımızdaki önemine ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri için dersin işlenişinde çeşitli yöntem ve tekniklerin kullanılması öğrencilerin derse olan ilgisini artıracaktır. Bu bağlamda kazanımların ele alınması sırasında konuya uygun oyunların seçilmesi, mümkün olduğunda her hafta başka bir oyundan yararlanılması, gerekirse öğretmenin rehberliğinde farklı geleneksel oyunların öğrenciler tarafından araştırılarak bulunması ve eğitim ortamlarına uygun düzenlemeler ile derslerde yararlanılması uygun olacaktır.

MODÜL'ÜN YAPISI

Oyun ve Oyun Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı, Geleneksel Oyunlar Modülü'nün ünite adları, kazanım sayıları, öngörülen süre/ders saatleri ve ders saati yüzdeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

OYUN VE OYUN ETKİNLİKLERİ GELENEKSEL OYUNLAR MODÜLÜ				
No	Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde %
1	Geleneksel Oyunların Bilgi ve Becerileri	13	62	86
2	Geleneksel Oyunlar ve İnsan	6	4	6
3	Aktarılan Kültürel Miras	7	6	8
Toplam		26	72	100

Oyun ve Oyun Etkinlikleri Dersi Öğretim Programı Geleneksel Oyunlar Modülü'nde yer alan kazanımlar ünitelere göre numaralandırılmıştır. Numaralandırma sisteminde dersin kodu, ünite numarası ve kazanım numarasına yer verilmiştir.

GİRİŞ

Oyun ve Oyun Etkinlikleri Dersi Geleneksel Oyunlar Modülü ile öğrencilerin geleneksel çocuk oyunlarını tanımaları, oyunlar aracılığıyla iletişim becerilerini geliştirmeleri amaçlanmıştır. Çocukları gerçek hayata hazırlayan, gerçek hayatın küçük bir modeli olan çocuk oyunları aktarılırken oyunların çocuklar için doğal öğrenme ortamları hâline getirilmesi önemsenmektedir.

KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

OOE.GO.1. ÜNİTE: GELENEKSEL OYUNLARIN BİLGİ VE BECERİLERİ

Bu üniteye öğrencilerin geleneksel oyunlara özgü hareket becerilerini kullanmaları, geleneksel oyun becerilerini pekiştirmeleri için taktiksel oyun yaklaşımından yararlanmaları ve geleneksel oyunlarda kullanılan araç gereç, malzeme, şarkı ve tekerlemeleri öğrenmeleri amaçlanmıştır.

Önerilen Süre: 62 ders saati

OOE.GO.1.1. Seçili geleneksel oyunun genel özelliklerini açıklar.

- Öncelikle millî kültürümüze ait geleneksel oyunlar üzerinde durulur.*
- Geleneksel oyunların oynanış biçimleri, kuralları ve özellikleri okuldaki diğer öğrencilerde de farkındalık oluşturması için poster olarak hazırlanması ve bunların okuldaki uygun panolara asılması sağlanır.*

OOE.GO.1.2. Seçili geleneksel oyunun kurgu ve akışını ifade eder.

Seçili geleneksel oyun oynanmadan önce oyun kurgu ve akışının analiz edilmesi sağlanır.

OOE.GO.1.3. Seçili geleneksel oyunda kullanılan araç gereç ve malzemeleri tanıır.

Özellikle günümüzde kullanılmayan geleneksel oyun malzemeleri (aşık kemiği vb.) üzerinde durulur, mümkünse bu malzemelerin günümüz malzeme ve teknolojilerinden yararlanılarak (plastik, 3D yazıcı vb.) yeniden üretilmesi sağlanır.

OOE.GO.1.4. Seçili geleneksel oyunda kullanılan öğeleri açıklar.

Seçilen geleneksel oyunların şarkı, tekerleme vb. öğelerine örnekler gösterilerek bu öğelerin oyundaki önemi üzerinde durulur.

OOE.GO.1.5. Seçili geleneksel oyuna ilişkin hareket becerileri sergiler.

OOE.GO.1.6. Seçili geleneksel oyuna özgü strateji ve taktikleri oyunlarda sergiler.

- Seçili geleneksel oyunun strateji ve taktiklerinin fark ettirilmesinde oyunun bazı kurallarının veya akışının değiştirilmesi üzerinde durulur.*
- Oluşturulan yeni oyun kurallarının seçili geleneksel oyunun ana özelliklerini kaybetmeden yapılması gerektiği vurgulanır.*

OOE.GO.1.7. Seçili geleneksel oyunla ilgili başkalarının uyguladığı strateji ve taktikleri değerlendirir.

- a) *Strateji ve taktiklerin analiz edilmesi sağlanır.*
- b) *Taktiklerin en uygun olanları belirlenerek diğer öğrencilerin de benzer strateji ve taktikleri uygulamaları sağlanır.*

OOE.GO.1.8. Seçili geleneksel oyun içindeki farklı rollerin sorumluluklarını açıklar.

- a) *Oyun içerisinde aldığı rolün sorumluluğunu fark etmesi sağlanır.*
- b) *Aldığı rolün sorumluluğunu yerine getirmemesi durumunda muhtemel senaryolar vurgulanır.*

OOE.GO.1.9. Takım arkadaşına ve rakiplerine karşı olumlu davranışlar sergiler.

Takım arkadaşlarına ve rakip takıma karşı saygılı davranılması gerektiğine vurgu yapılır.

OOE.GO.1.10. Seçili geleneksel oyunları iş birliği içinde oynar.

Günlük yaşamda iş birliğinin ve yardımseverliğin önemi, geleneksel oyunların özellikleri ile vurgulanır.

OOE.GO.1.11. Seçili geleneksel oyunlarda arkadaşlık ilkelerine uygun hareket eder.

- a) *Birlikte oyun oynamanın değeri ve arkadaşlık bağlarının güçlenmesine etkisi üzerinde durulur.*
- b) *Sanal ortamda oynanan oyunlar ile yüz yüze oynanan oyunların arkadaşlık bağlarına etkisi karşılaştırılarak tartışılması sağlanır.*
- c) *Oyunu belirlenen kurallara uygun yürütmek, arkadaşlığın kazanmaktan daha önemli olduğunun farkında olmak, ekip ruhu oluşturmak gibi kavramlar üzerinde durulur.*

OOE.GO.1.12. Seçili geleneksel oyunları adil oyun ilkelerine uygun oynar.

- a) *Oyunlardaki rol dağılımının adaletli olması gerektiği üzerinde durulur.*
- b) *Oyun kurallarına uymak, yenilince sonuca ve kazanana saygı göstermek, galibiyette mütevazı olmak gibi ilkeler üzerinde durulur.*

OOE.GO.1.13. Okul içi ve okul dışında düzenlenen geleneksel oyun turnuvaları, organizasyon ve şenliklere katılır.

Öğrencilerin okul dışı etkinliklere mümkünse aile veya velisi ile katılması sağlanır.

OOE.GO.2. ÜNİTE: GELENEKSEL OYUNLAR VE İNSAN

Bu ünite öğrencilerin yaşadığı çevreden başlayarak geleneksel oyunların insan ile olan ilişkisini kavraması amaçlanmıştır.

Önerilen Süre: 4 ders saati

OOE.GO.2.1. Ailesinin ve yakın çevresinin geçmişte oynadığı geleneksel oyunları araştırır.

Okul velilerinden ders içeriğine katkı sağlayabilecek olanlarla panel, söyleşi, anı vb. etkinlikler düzenlenmesi sağlanır.

OOE.GO.2.2. Yakın çevresindeki geleneksel oyunları listeler.

- a) *Geleneksel oyunların yakından uzağa ilkesi gözetilerek sıralanması üzerinde durulur.*

- b) Öğrencilerin öncelikle yakın çevrelerinde inceleme, söyleşi vb. yöntemlerle aile, akraba ve komşular ile araştırma yapmaları sağlanır.
- c) Araştırma yönergesi öğrencilerin hazırbulunuşlukları dikkate alınarak düzenlenir.

OOE.GO.2.3. Geleneksel oyunların farklı insanlarla iş birliği, paylaşma ve yardımlaşma etkileşimlerinin yaşanmasındaki rolünü açıklar.

OOE.GO.2.4. Geleneksel oyunların, mekân ve insan ilişkisini açıklar.

Coğrafya ve bölgenin özelliklerinin geleneksel oyunun ortaya çıkışı, kullanılan malzeme, kurallar, oyuncu sayısı vb. üzerindeki etkileri vurgulanır.

OOE.GO.2.5. Öğrendiği geleneksel oyunları okul dışındaki arkadaşları ile oynar.

OOE.GO.2.6. Boş zamanlarını değerlendirmek için yakın çevresi ile geleneksel oyunlar oynar.

Aile, akraba, arkadaşlık, dostluk, komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesi için geleneksel oyunlardan yararlanmanın önemi vurgulanır. Veliler ile iş birliği yapılması sağlanır.

OOE.GO.3. ÜNİTE: AKTARILAN KÜLTÜREL MİRAS

Bu ünite de öğrencilerin geleneksel oyunların tarihsel gelişimini, toplumsal ve kültürel yaşamdaki önemini, gelenek, görenek, örf ve adetler ile olan etkileşimini ve bu etkileşimin farklı kültürlerde nasıl gerçekleştiğini öğrenerek geleneksel oyunları gelecek nesillere aktarmaları amaçlanmıştır.

Önerilen Süre: 6 ders saati

OOE.GO.3.1. Geleneksel oyunların tarihsel gelişim sürecini ifade eder.

Geleneksel oyunların ulusal ve uluslararası tarihsel gelişim sürecinin anlaşılması için öğrencilerin araştırmalar yapması sağlanır.

OOE.GO.3.2. Okul içi ve okul dışındaki etkinliklerde geleneksel oyunlara gönüllü katılır.

- a) Okul içinde geleneksel oyunların yaygınlaştırılması için turnuvalar düzenlenmesi sağlanır.
- b) Oyuna özgü kıyafet, araç gereç vb. nin okul yönetimi iş birliğinde alınması sağlanır.

OOE.GO.3.3. Geleneksel oyunların toplumsal ve kültürel yaşamdaki önemini açıklar.

- a) Geleneksel oyunlar konusunda farkındalık oluşturulması sağlanır.
- b) Geleneksel oyunlara sahip çıkmanın bir sorumluluk olduğu üzerinde durulur.
- c) Bu anlayışın yerel ve özgün kültürü korumaya yönelik bir çaba olarak görülmesi sağlanır.
- ç) Geleneksel oyunların evrensel anlamda oyuna ve ardından sportif alanlara bir zenginlik kattığı üzerinde durulur.

OOE.GO.3.4. Gelenek, görenek, örf ve adetlerin geleneksel oyunlara etkisini açıklar.

- a) Geleneksel oyunların düğün, şenlik, harman zamanı vb. ortamlar ile ilişkisi vurgulanır. Millî birlik ve beraberliğe vurgu yapılır.
- b) İnsanların birlikte olduğu zaman ve mekânlar ile geleneksel oyunların ilişkisi üzerinde durulur.

OOE.GO.3.5. Geleneksel oyunları günümüzdeki oyunlarla ilişkilendirir.

- a) Sanayi ve ekonominin ilerlemesiyle geleneksel oyun ve oyuncakların yerini daha modern oyun ve oyuncakların aldığı örneklerle fark etmesi sağlanır.
- b) Oyun kavramının insanlık tarihi kadar eski olduğu vurgulanır.
- c) Oyunların zaman içerisinde ve kültüre göre değişebileceği, dönüşebileceği veya tamamen yeni bir formda üretilebileceği üzerinde durulur.
- ç) Derste öğrenilen geleneksel oyunların günümüzde oynanan oyunlar ile benzerlik ve farklılıkları (oyun kuralları, kullanılan araç gereç, oyunun akışı vb.) vurgulanır.
- d) Özellikle sanal ortamda oynanan oyunlar ile geleneksel oyunların karşılaştırması yapılarak yüz yüze oyunların insanın bütünsel gelişimine olumlu etkisi vurgulanır.

OOE.GO.3.6. Farklı kültürlere ait geleneksel oyunları tanıır.

- a) Geleneksel oyunların bazılarının tüm dünyada oynanan oyunlar olduğu üzerinde durulur.
- b) Farklı kültürlere ait oyunlar tanıtılırken evrensel olmayan geleneksel oyunlardan örnekler ele alınır.
- c) Farklı kültürlere ait geleneksel oyunlara ve kültürlere saygılı olmaları sağlanır.

OOE.GO.3.7. Geleneksel oyunlar yoluyla kültürel mirası benimseme, koruma ve aktarma konusunda istekli olur.

- a) Geleneksel oyunların korunması ve gelecek nesillere aktarılması için yakın çevredeki yerel yönetimler ile iş birliği yapılması sağlanır.
- b) Geleneksel oyunların tanıtımı amacıyla okul içi ve okul dışı alanlarda sergi düzenlenmesi teşvik edilir.

